

Научна хроника

Фолклористички семинар Образовно-културног центра „Вук Караџић“ у Тршићу

Данка Лајић Михајловић

Идеја Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије да нови Образовно-културни центар „Вук Караџић“ у Тршићу постане база за тзв. идентитетске науке и дисциплине почела је да се остварује 2018. године. Комплекснији предлог Програмског одбора је услед неповољних правно-организационих и финансијских околности артикулисан у образовном делу као промоција науке за средњошколце у виду три семинара који се односе на српски језик, фолклор и културу. Фолклористички семинар у ОКЦ-у у Тршићу (како је реч о формату летње школе, измештене из урбаног окружења, програм је именован као Фолклористички камп „Вук Караџић“) повезује савремену науку, образовање и културу. Реч је о иновативном образовном програму, базираном на искуствима интердисциплинарних истраживања у области (народне) књижевности, етнолингвистике, етнологије, етномузикологије, етнокорологије и других наука и дисциплина, односно инклузивно оријентисане фолклористике. Тако је идеја била да фолклористички програм понуди, у односу на званичне школске програме, недостајући спој сазнања из предмета: српски језик и књижевност, музичка уметност, историја, географија, као и знања везана за аспекте традиционалне културе која се не стичу у државном образовном систему (попут, на пример, квалитета синкретичности у уметности). Међудисциплинарном сарадњом овде би се омогућило комплексно упознавање вербалног фолклора (народне књижевности), народних обичаја, знања и веровања, (народног) језика, музике и игре. Образовни програм Кампа је осмишљен методолошки као комбинација теорије и праксе – у форми предавања и теренског истраживања, а онда и овладавања основним вештинама архивске и научне обраде теренског материјала и његовог представљања.

Стратегија фолклористичког програма у ОКЦ-у у Тршићу јесте да се код младих људи развија свест о динамичности функција и жанровских система фолклора, те да се препознавањем традиционалних културних модела у савременом животу доприноси поштовању традиционалне културе и указује на важност очувања нематеријалног културног наслеђа. У том смислу, заштита наслеђа је једна од тема којој је намењена посебна пажња.

Полазници и предавачи семинара у Тршићу 2019.

У погледу организације очекивано је да сви први подухвати подразумевају мањкавости (како се и догодило), али их прати и нарочит ентузијазам, па су прошлогодишњи семинари реализовани у одличној атмосфери и веома успешно, о чему најбоље сведочи зборник радова полазника *Млади и србистика* (ур. А. Јовановић и сарадници, Београд, 2019). Такође, очекивано унапређење организације на основу искустава из прве године је, на жалост, изостало, те су семинари и ове године организовани у последњи час. Ово се одразило, пре свега, на анимирање полазника. Срећом, утисци ученика који су прошлог лета похађали семинаре били су толико повољни да су готово сви пожелели да поново дођу у Тршић, да уче и друже се. Тако је ове године групу на фолклористици чинило тринаест ученика – једанаест прошлогодишњих и две нове девојке, из седам градова у Србији (Ниш, Крагујевац, Ваљево, Пожаревац, Сремска Митровица, Сремски Карловци, Стара Пазова), као и један ученик из Бањалуке (Република Српска). Реч је о ученицима гимназија и средњих стручних школа: музичке, медицинске и техничке.

Тим који је реализовао фолклористички програм чинили су др Данка Лајић Михајловић, етномузиколог, координатор семинара и предавач, др Смиљана Ђорђевић Белић и др Бранко Златковић, фолклористи, стручни консултанти и предавачи, др Бошко Сувајцић, фолклориста и др Јелена Јовановић, етномузиколог, гостујући предавачи, док су младе колеге МА Ана Савић и МА Дејан Илић допринели реализацији као асистенти и предавачи.

С обзиром на то да је ове године програм реализован с две подгрупе полазника (прошлогодишњи и нови), организован је убрзани

основни курс за нове полазнике (који је био и обнављање градива за старе), док је у оквиру напредног курса посебна пажња посвећена теренском истраживању фолклора и традиционалне културе у Тршићу, архивској обради прикупљених материјала у циљу припреме за рад на појединачним задацима полазника. Посебна тема која је ове године обрађивана јесте српска епска традиција, укључујући и њено очување, што је била веза с новим пољем – заштитом нематеријалног културног наслеђа.

Са једног од предавања

На основу процене да је полазницима фолклористичког семинара значајно културноисторијско и геокултурно контекстуализовање фолклора, полазници су се и ове године прикључили стручној екскурзији у оквиру које су посетили Ваљево и ваљевски крај. Слично, ходочашће у манастир Троношу, комбиновано са истраживањем локалних културних пракси, постало је традиција.

Како задатак организације укључује и време мимо предавања, испоставило се да су радионице за извођење народних песама и игара успешна едукативно-забавна активност не само за полазнике фолклористичког семинара већ и других програма у ОКЦ-у (за ово је био задужен проф. Бранко Тадић из Музичке школе „Мокрањац“). Импованала је заинтересованост полазника фолклористичког семинара за сличне садржаје које су понудили координатори осталих програма, попут заједничког гледања одабраних филмова и предавања из других области.

Полазници Фолклористичког кампа „Вук Караџић“

Повратне информације које је Програмски одбор ОКЦ-а добијао од полазника, њихових професора, породица и пријатеља су највећа сатисфакција за напор који носи, пре свега, одговорност за полазнике овог узраста, али и ангажовање на осмишљавању и реализацији програма у датим околностима. С друге стране, резултати рада са средњошколцима у Тршићу требало би да мотивишу ресорно Министарство да овом Центру посвети више пажње и да, према идејама Програмског одбора, обезбеди услове за реализацију амбициознијих подухвата. Зборник радова полазника прошлогодишњих семинара *Млади и србистика* својим квалитетом обавезује све актере у овом пројекту. То је пут којим се обезбеђује квалитетан подмладак академске заједнице и укупно квалитетније друштво у Србији.

др Данка Лајић Михајловић
Музиколошки институт САНУ
Е-пошта: danka.lajic.mihajlovic@gmail.com

Примљено: 20. 10. 2019.
Прихваћено: 10. 11. 2019.